

Nyelvtan érettségi tételsor az Újpesti Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskola és Gimnázium 12. osztályai számára

2020

1. témakör: Kommunikáció

1. tétel: Pragmatika: A sikeres nyelvhasználat gyakorlata: a nyelvhasználat, a társalgás összetevői; beszédaktusok; az együttműködés elve; udvariassági formák.

2. tétel: Nyelvi és vizuális kommunikáció: Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei (pl. gesztusok, mimika, térközsabályozás, tekintet, külső megjelenés, testtartás, fejtartás, csend).

2. témakör: A magyar nyelv története

3. tétel: Nyelvtörténeti korszakok: A magyar nyelv történetének fő korszakai.

4. tétel: A magyar nyelv szókészletének alakulása: A szókészlet rétegei: ősi örökség, belső keletkezésű elemek, jövevényszók, nemzetközi műveltségű szók, idegen szavak.

3. témakör: Ember és nyelvhasználat

5. tétel: A jel, jelek, jelrendszerek: A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben.

6. tétel: Nyelvváltozatok: A nyelvváltozatok rendszere, a nyelv vízszintes és függőleges tagolódása.

7. tétel: Nyelvünk helyzete a határon túl: Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség.

4. témakör: A nyelvi szintek

8. tétel: A helyesírás: A magyar helyesírás rendszerszerűsége.

9. tétel: Alaktan és szótan: A morféimák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szó szerkezetek alkotásában.

10. tétel: Mondattan: A mondat fogalma, a mondat szerkesztettség és mondatfajta szerinti típusai.

5. témakör: A szöveg

11. tétel: A szöveg szóban és írásban: A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra.

12. tétel: A szöveg szerkezete és jelentése: A szövegkohézió, a témaháló és a cím.

13. tétel: Az intertextualitás: A szövegköziség, intertextualitás jelenségeinek értelmezése irodalmi és nem irodalmi szövegekben.

14. tétel: A szövegtípusok: A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok: különböző típusú önéletrajzok, motivációs levél; különböző témájú hivatalos levelek (pl. panaszos levél), kérvény, beadvány; hozzászólás, felszólalás, vitaindító, rövid ünnepi beszéd; ajánlás, méltatás; szórólap szövege.

6. témakör: A retorika alapjai

15. tétel: A nyilvános beszéd: A hivatalos felszólalás, hozzászólás különböző helyzetekben, a nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumai.

16. tétel: Érvelés, megvitatás, vita: Az állásinterjú.

17. tétel: A szövegszerkesztés eljárásai: Az összefoglalás funkciója és típusai (pl. vázlat, tartalmi kivonat, tömörítés).

7. témakör: Stílus és jelentés

18. tétel: A szójelentés: Egyjelentésű, többjelentésű szó, homonima, szinonima, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés.

19. tétel: Stílusesszközök: Az egyszerűbb szóképek köznyelvi és szépirodalmi szövegekben: hasonlat, metafora, metonímia.

20. tétel: Stílusréteg, stílusváltozat: A társalgási stílus ismérvei, minősége.

Budapest, 2019. december 31.

Csécs Barnabás